

פר' בהר תשפ"ד מה ענין סיני אצל שמיטה ויובל?

Mechilta Yitro 3

(Ibid. 7) "And he took the book of the covenant and he read (it) in the ears of the people." But we do not know from where (he read)?

- **R. Yishmael b. R. Yossi** says: From the beginning of the creation until here.
- **Rebbi** says: The mitzvot that were commanded to Adam, the mitzvot that were commanded to the sons of Noach, and the mitzvot that were commanded in Marah and all of the other mitzvot.
- **R. Yishmael** says: What is written at the beginning, viz. (Leviticus 25:1-3) "And the L-rd spoke to Moses on Mount Sinai, saying ... then the land shall rest a Sabbath to the L-rd. Six years shall you sow your field, etc.", sabbatical years, Jubilee years, blessings and curses. What is written at the end? (Ibid. 26:46) "These are the statutes and the ordinances and the Torah that the L-rd gave between Himself and the children of Israel on Mount Sinai by the hand of Moses."

1. מכילתא דר' ישמעאל יתרו פרשה ג

ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם. אבל לא שמענו מהיכן קרא באזניהם.

- **רבי יוסי בר' יהודה** אומר, מתחלת בראשית ועד כאן;
- **רבי** אומר, מצוות שנצטווה אדם הראשון ומצוות שנצטוו בני נח ומצוות שנצטוו במצרים ובמרה ושאר כל המצוות כולן.
- **ר' ישמעאל** אומר, בתחלת הענין מה הוא אומר, (ויקרא כה:ב) ושביתה הארץ שבת לה'. שש שנים תזרע שדך וגוי, שמטים ויובלות וברכות וקלות; בסוף הענין מה הוא אומר, (שם כו:מו) אלה החקים והמשפטים והתורות... אמרו מקבלין אנו עלינו, כיון שראה שקבלו עליהם נטל הדם וזרק על העם, שני (שמות כד:ח) ויקח משה את הדם ויזרק על העם... אמר להם, הרי אתם קשורים ענובים תפוסים, מחר בואו וקבלו עליכם המצוות כולן.

פרק כו – תוכחת פר' בחקתי

(מו) אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה:

פרק כה – תחילת פר' בהר (שמיטה ויובל)

(א) וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמר: (ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם פי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושביתה הארץ שבת לה'...:

Ibn Ezra Vayikra 25:1

IN MOUNT SINAI. There is no chronological order in the Torah. This section precedes, *And the Lord called* (Lev. 1:1) and all the sections that follow it, for the words recorded in our section were told to Moses on Mount Sinai. **Moses now made the covenant recorded in the Torah portion Now these are the ordinances** (Ex. 21:1). Moses inserted this portion at this point to place in proximity the conditions under which the Israelites could dwell in the land....

2. ראב"ע ויקרא כ"ה:א

(א) בהר סיני אין מוקדם ומאוחר בתורה. וזו הפרשה קודם ויקרא, וכל הפרשיות שהם אחריו, כי הדבור בהר סיני, ועתה כרת הברית הכתובה בפרשת ואלה המשפטים, והזכירה במקום הזה לחבר תנאי הארץ.

Ramban Vayikra 25:1

... Rabbi Abraham ibn Ezra explained to be as follows: **This is the covenant which was written in the section of 'V'eileh Hamishpatim'** (And these are the ordinances), and **when the people accepted it upon themselves [by saying] we will do, and obey, then the covenant was made, and [Moses] told them this whole section...**

3. רמב"ן ויקרא כ"ה:א

אמר ר"א כי זאת הברית הכתובה בפרשת ואלה המשפטים (שמות כד ז), וכשקבלו על נפשם נעשה ונשמע אז נכרתה הברית ואמר להן כל הפרשה הזאת.

Vayikra 26

(3) If you walk in my statutes, and keep my commandments... I will establish **my covenant** with you.

(14) But if you will not listen to me, and will not do all these commandments, (15) and if you shall reject my statutes, and if your soul abhors my ordinances, so that you will not do all my commandments, but break **my covenant**... (25) I will bring a sword upon you that will execute the vengeance of the **covenant**.

(42) then I will remember **my covenant** with Jacob; and also **my covenant** with Isaac, and also **my covenant** with Abraham; and I will remember the land... (44) Yet for all that, when they are in the land of their enemies, I will not reject them and I will not abhor them, to destroy them utterly, and to break **my covenant** with them; for I am Hashem their God. (45) But I will for their sake remember the covenant of their ancestors, whom I brought out of the land of Egypt in the sight of the nations, that I might be their God. I am Hashem."

(46) These are the statutes, ordinances, and laws, which Hashem made between him and the Children of Israel in **Mount Sinai** by Moses.

4. ויקרא כ"ו

(ג) אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו... (ט) ... והקימתי את בריתי אתכם:

(יד) ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצוות האלה: ... (טו) ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי: ... (כה) והבאתי עליכם חרב נקמת קם ברית

(מב) וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר: ... (מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפך בריתי אתם כי אני יקוק אלהיהם: (מה) וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יקוק:

(מו) אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן יקוק בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה: פ

5. ויקרא פרק כו

(לב) והשמתי אני את הארץ ושממו עליה איביכם הישבים בה: (לג) ואתכם אזורו בגוים והריקתי אתריכם חרב והיתה ארצכם שוממה ועריכם יהיו חרבה: (לד) אז תרצה הארץ את שבתיה כל ימי השמה ואתם בארץ איביכם אז תשבית הארץ

enjoy its Sabbaths, as long as it lies desolate and you are in your enemies' land. Even then the land will rest and enjoy its Sabbaths. (35) As long as it lies desolate it shall have rest, even the rest which it didn't have in your Sabbaths, when you lived on it... (43) The land also will be left by them, and will enjoy its Sabbaths while it lies desolate without them. And they will accept the punishment of their iniquity; because, even because they rejected my ordinances, and their soul abhorred my statutes.

II Chronicles 36

(20) And those that had escaped from the sword he carried away to Babylon; and they were servants to him and his sons until the reign of the kingdom of Persia; (21) to fulfill the word of Hashem by the mouth of Jeremiah, **until the land had been paid for her Sabbaths**; for all the days she lay desolate she kept Sabbath, until seventy years were complete.

Avot 5:9

Exile comes to the world for idolatry, for sexual sins and for bloodshed, and for violation of the Shmittah.

וְהִרְצַת אֶת שְׁבֻתֹתֶיהָ: (לה) כָּל יְמֵי הַשָּׁמָה תִּשְׁבֹּת אֶת אֲשֶׁר לֹא שְׁבֻתָהּ בְּשְׁבֻתֹתֶיכֶם בְּשְׁבֻתֹתֶיךָ עָלֶיהָ: ... (מג) וְהָאָרֶץ תִּעְזֹב מֵהֶם וְתֹרַץ אֶת שְׁבֻתֹתֶיהָ בְּהַשְׁמָה מֵהֶם וְהִם יִרְצוּ אֶת עֹנֵם יַעַן וּבִיַעַן בְּמִשְׁפָּטֵי מֵאִסּוֹ וְאֵת חֻקֹּתַי גְּעֹלָה נִפְשָׁם:

6. דברי הימים ב פרק לו

(כ) וַיִּגַּל הַשְּׂאֲרִית מִן הַחֶרֶב אֶל בָּבֶל וַיְהִיו לוֹ וּלְבָנָיו לְעַבְדִּים עַד מִלֻּךְ מַלְכוּת פָּרַס: (כא) לְמַלְאוֹת דְּבַר ה' בְּפִי יִרְמְיָהוּ עַד רִצְתָהּ הָאָרֶץ אֶת שְׁבֻתֹתֶיהָ כָּל יְמֵי הַשָּׁמָה שְׁבֻתָהּ לְמַלְאוֹת שְׁבַע עֶשְׂרֵים שָׁנָה:

7. אבות פרק ה משנה ט

גְלוֹת בָּאָה לְעוֹלָם עַל עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל גְלוֹי עֲרִיזוֹת, וְעַל שְׁפִיכוֹת דָּמִים, וְעַל הַשְּׁמִטָּה הָאָרֶץ..."

לוח הברית – בעשרת הדברות	לוח הברית – חתימת פר' בהר
(ב - ג) אֲנֹכִי יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים	(נה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עַבְדִּים עַבְדֵי הֵם אֲשֶׁר־הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם:
לֹא־יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל־פָּנָי: (ד) לֹא־תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל וְכָל־תְּמוּנָה אֲשֶׁר בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּיָּם בְּמַיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ: (ה) לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם ...	(א) לֹא־תַעֲשֶׂוּ לָכֶם אֱלִילִים וּפְסֵל וּמִצְבֵּה לֹא־תִקְיִמוּ לָכֶם וְאִבּוֹ מִשְׁכֻּלֵיכֶם לֹא תִתְּנוּ בְּאֶרְצְכֶם לְהִשְׁתַּחֲוֹת עָלֶיהָ כִּי אֲנִי יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם:
(ח) זְכוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ:	(ב) אֶת־שְׁבֻתֹתַי תִּשְׁמְרוּ
(ז) לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹן...	וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ
	אֲנִי יְקוֹק: פ

תיאור ברית סיני / מעמד הר סיני (דב' ד')	מצות הקהל (דב' לא)
(ט) וְכָךְ הִשְׁמַר לְךָ וְשָׁמַר נִפְשֶׁךָ מֵאֵד פְּרִישְׁכָּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפָרַסְוּ לְךָ מִלְּבָבְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבָנֵי בְנֵיךָ: (י) יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לִפְנֵי יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ בְּחָרֵב בְּאֵמֹר יְקוֹק אֱלֹהֵי הַקְּהָלִי אֶת־הָעָם וְאִשְׁמַעַם אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל־הָאָדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם לְמַדּוֹן:	(ט) וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָה אֱלֹהִים לְבְנֵי לֵוִי הַנְּשָׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְקוֹק וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל: (י) וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקְּצָא שְׁבַע שָׁנִים בְּמַעַד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת: (יא) בְּבוֹא כְּלִי־יִשְׂרָאֵל לְרְאוֹת אֶת־פְּנֵי יְקוֹק אֱלֹהֶיךָ בְּמִקְוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנוֹתָם: (יב) הַקְּהָל אֶת־הָעָם הַגָּאֲשִׁים וְהַנְּשִׂים וְהַטָּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֶת־יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לְעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: (יג) וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וּלְמַדּוֹ לִירְאָה אֶת־יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שְׁמֵהּ לְרִשְׁתָּהּ: פ

ויקרא כ"ג – מצות העומר וחג השבועות	ויקרא כה – מצות יובל
(טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיוֹם הַבִּיאְכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפָה שְׁבַע שָׁבוּת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה: (טז) עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה': ...	(ח) וּסְפַרְתָּ לָךְ שְׁבַע שָׁבוּת שְׁנַיִם שְׁבַע שָׁנִים שְׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לְךָ יָמֵי שְׁבַע שָׁבוּת הַשָּׁנִים תִּשַׁע וָאָרְבָּעִים שָׁנָה: (ט) וְהִעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ בְּיוֹם הַכַּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל אֶרְצְכֶם: (י) וְקִדְשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וּקְרַאתֶם דְּרוֹר בְּאֶרֶץ לְכָל יִשְׂרָאֵל יֹבֵל הוּא תִּהְיֶה לָכֶם וּשְׁבַתְּם אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּחְתּוֹ תִּשְׁבוּ: (יא) יֹבֵל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים וְלֹא תִבְצָרוּ אֶת נְזָרֶיהָ: (יב) כִּי יֹבֵל הוּא קִדְשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ: (יג) בְּשָׁנַת הַיֹּבֵל הַזֹּאת תִּשְׁבוּ אִישׁ אֶל אַחֲזָתוֹ:

8. שמות יט

(יג) ... **במשך היבל** המה יעלו בהר :
 (טז) ויהי ביום השלישי בהלית הפקר ויהי קלת וברקים וענן
 כבד עלההר וקול שפור חזק מאד ויחרד פלהעם אשר במחנה :
 (יט) ויהי קול השפור הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים
 יעננו בקול :
 (טו) וכלהעם ראים אתהקולות ואתהלפידים ואת קול השפור
 ואתההר עשן וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק :

9. "הארץ אשר נתן לך" בספר דברים

- **הארץ** הטובה אשר יקנוק אלהיך נתן לך נחלה (ד: כא)
- ושמרת אתחוקיו ואתמצותיו אשר אנכי מצוה היום אשר ייטב לך ולבניך אחריך ולמען תאריך ימים **עלהאדמה** אשר יקנוק אלהיך נתן לך פלהימים : (ד: מ)
- ואכלת ושבעת וברכת אתיקנוק אלהיך **עלהארץ** הטבה אשר נתתך : (ח: י)
- וידעת כי לא בצדקתך יקנוק אלהיך נתן לך אתהארץ הטובה הזאת **לרשתה** כי עםקשהערף אתה : (דב' ט: ח)
- כי לאבאתם עדעתה אלהמנוחה ואלהנחלה אשריקנוק אלהיך נתן לך : (דב' יב: ט)
- אפס כי לא יהיהבך אביון פיברהך יברכהך יקנוק בארץ אשר יקנוק אלהיך **נתתך נחלה לרשתה** : (דב' טו: ד)

10. שמות יט

(ה) ועתה **אםשמוע תשמעו** בקלי ושמרתם אתבריתך ויהייתם לי סגלה מפלהעמים **כילי פלהארץ** : (ו)
 ואתם תהיירלי ממלכת פהנים וגוי קדוש ...

11. דב' י'

(ח) בעת ההוא הבדיל יקנוק אתשבט הלוי לשאת אתארון בריתיקנוק לעמד לפני יקנוק לשרתו ולברהך בשמו עד היום הזה : (ט)
 עלכן לאהיה לגוי חלק ונחלה עםאחיו **יקול הוא נחלתו** פאשר דבר יקנוק אלהיך לו :

12. דב' יח

(א) לאיהיה **לפהנים** הלויים פלשבט לגוי חלק ונחלה עםישראל אשריקנוק ונחלתו יאכלו : (ב) ונחלה לאיהיהלו בקרב אחיו **יקנוק הוא נחלתו** פאשר דברלו :